

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	21340 - Psicologia del Trànsit i Seguretat Vial / 1
Titulació	Grau de Psicologia - Quart curs
Crèdits	3
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Enric Munar Roca enric.munar@uib.es	09:30	12:00	Dimarts	01/09/2019	31/01/2020	Despatx A-217 (professor)
	09:30	11:00	Divendres	01/02/2020	29/02/2020	Despatx A-217 (professor)
Miquel Quetglas Morro m.quetglas-morro@uib.es	Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria					

Contextualització

La matèria "Psicologia del Trànsit i Seguretat Viària" s'imparteix al quart curs dels estudis de Grau en Psicologia. Es tracta d'una assignatura optativa on s'hi treballen continguts i competències fonamentals per a la preparació dels futurs i futures professionals de la Psicologia en un àmbit tan concret com és la seguretat viària.

En moltes ocasions i de forma raonada podeu sentir com es vincula la seguretat viària a la Psicologia. Així que és convenient que des de la formació en Psicologia s'atengui a aquestes indicacions assenyades i ben encaminades. Aquest és l'objectiu d'aquesta assignatura: formar, en la mesura del possible, a aquells futurs psicòlegs en els coneixements i les competències idònies per a poder intervenir com a professional que estudia la conducta en mesures que augmentin la nostra seguretat en la via pública.

Moltes vegades, es vincula la seguretat viària amb les tasques pròpies de diversos cossos policials. Una tasca d'importància cabdal per tractar de minvar aquesta xacra social que suposen els accidents de trànsit, amb llur altíssim cost humà, emocional, i també macroeconòmic. Al llarg d'aquest curs acadèmic veurem una aproximació a la tasca diària d'aquests cossos policials i a la seva repercusió, tant en vers a la seguretat viària en general, com en la seva influència en la conducta dels usuaris de la via pública.

Així les coses l'assignatura es pot contextualitzar també de forma en que despertí l'interès de la matèria per als seus futurs professionals i assoleixen amb aprofitament els aprenentatges dels coneixements i de les competències idònies per intervenir, com a professionals que s'interessen per la conducta humana, en els disseny i aplicació de mesures que augmentin la seguretat dels usuaris de la via pública, tot contribuint al

Guia docent

noble objectiu de minvar la tragèdia quotidiana que ocorre a les nostres vies i a solucionar la problemàtica inherent al sistema del trànsit.

Requisits

Consideram especialment important que l'estudiant s'hagi iniciat amb aprofitament en el coneixement dels principis epistemològics i en els models elementals dels que parteix l'estudi dels Processos Psicològics (assignatura Psicologia General).

Per altra banda, atès que aquesta assignatura aprofundeix en dos dels processos bàsics que més investigació generen avui en dia, i que, per entendre aquests processos i assolir la necessària perspectiva integradora, resulta recomanable gaudir d'una sèrie de competències ja adquirides, consideram que la tasca de l'alumnat es pot veure molt afavorida si ha cursat amb aprofitament la resta de matèries recomanades (tant de Formació Bàsica com Obligatòries).

Mantenir tot un seguit de característiques acadèmiques i organitzatives com ara per exemple, el seu caràcter teòric, introductori, instrumental, complementari, etc... així com despertar l'interès de la matèria perquè pugui ser utilitzada per al seu futur professional. Es preten, per tant, que l'alumnat millori els seus coneixements, habilitats i actituds en vers a aquesta matèria, així com la millora del seu rendiment; la coneixença d'una sèrie d'aspectes teòrics i pràctics de diverses matèries facilitarà l'aprenentatge i comprensió de l'estudiant envers a la Psicologia del trànsit i seguretat viària.

Essencials

-Psicologia General (21300)

Recomanables

Assignatures de Formació Bàsica:

Història de la Psicologia (21301)

Aprenentatge (21306)

Fonaments de Psicobiologia (21307)

Mètodes d'investigació i anàlisi de dades en Psicologia (21308)

Assignatures obligatòries (segon curs, 1er semestre) :

Percepció i Atenció (21309).

Motivació i emoció (21314).

Psicologia Biològica (21312).

Competències

Específiques

- * CE1. Adquirir les destreses necessàries per definir problemes, dissenyar investigacions elementals, executar-les, analitzar estadísticament les dades i redactar correctament un informe científic.



Guia docent

- * CE4. Comprendre les lleis i principis bàsics que regeixen els processos psicològics, la seva dinàmica i interrelació, i identificar els factors que influeixen a cada un dels processos mentals.
- * CE26. Valorar i apreciar les aportacions que proporciona l'investigació científica al coneixement i la pràctica professional.

Genèriques

- * CT1. Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- * CT2. Capacitat d'autocrítica i assumpció de responsabilitats: saber valorar la pròpia actuació personal, conèixer les pròpies competències i limitacions, i actualitzar destreses i coneixements.
- * CT8. Capacitat per a treballar en equip i col·laborar eficaçment amb altres persones, incloent equips multidisciplinars.

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Per assolir les competències, els continguts que seran objecte d'estudi a l'assignatura, es treballaran repartits en els següents temes o unitats didàctiques que seran desenvolupades i treballades pels estudiants sota la tutela i orientació de l'equip docent.

Descripció dels continguts de l'assignatura "Psicologia del Trànsit i Seguretat Viària":

Continguts temàtics

Tema 1. Història de l'automòbil.

- Que vol dir automòbil? Fases en la seva evolució: vapor, gas i electricitat.
- Els primers automòbils.
- Canvis físics en l'entorn.
- Transformació social que suposà l'aparició de l'automòbil
- Repercussions físiques de l'entorn
- Efectes colaterals esdevenguts
- Actualitat: Espanya i Illes Balears.

Tema 2. Els Accidents.

- Els accidents de trànsit.
- La Epidemiologia.
- La Piràmide de Hyden (1.987)
- Mesures habilitades a principis del segle XX.
- El cost humà de la sinistralitat viària.
- Repercussions econòmiques.
- Creences sobre l'accident / reconceptualitzar el concepte d'accident.
- Dades epidemiològiques a Espanya.

Guia docent

- Índex de Mortalitat.
- Índex de Morbilitat.
- Altres índex de sinistralitat viària emprats.
- La particularitat de les Illes Balears.
- L'anàlisi dels quasiaccidents.

Tema 3. Causes o factors de risc de la sinistralitat.

- Causes de la sinistralitat viària:
 - 1.- Factors mecànics.
 - 2.- Factors ambientals.
 - 3.- Factors Humans.
- Tipus d'elements de la seguretat del vehicle.
- Factors fisico-ambientals.
- Factors abientals estables.
- Factors abientals temporals.
- El factor humà.
- Causes o factors de risc:
 - Els grups de risc.
 - Tipus de vehicle.
 - Edat i sexe.
 - Influència de l'alcohol.

Tema 4. La psicologia del trànsit.

- La Psicologia del trànsit.
- El conductor.
- Els models explicatius i classificació.
- L'error humà.

Tema 5. Atenció, percepció i conducció.

- Principals habilitats atencionals rellevants per a la conducció.
- Atenció focalitzada i atenció dividida.
- El camp de visió útil.
- Atenció sostinguda (vigilància).
- Control atencional d'ordre superior.
- El procés d'aprenentatge de la conducció.
- Disfuncions atencionals i conducció.
- Principals determinants de les distraccions.

Tema 6. Motivació, emoció i conducció.

- Objectius de la motivació a l'àmbit de la seguretat viària.

Guia docent

- Model de risc zero.
- Emoció i agressivitat.

Tema 7. Son i conducció.

- La son i el cicle son-viligia.
- Efectes de la manca de son a la conducció.
- Interacció del son amb altres variables de la conducció.
- Causes de conducció sota efectes de somnolència.

Tema 8. Fatiga i conducció.

- La fatiga i les alteracions que provoca.
- Fases de la fatiga en la conducció.
- Potenciadors de la fatiga.
- Suggestiments contra la fatiga.

Tema 9. Alcohol i conducció.

- Alcohol, principals efectes de l'alcohol en la conducció.
- Normativa actual d'alcoholèmica.
- Reglament general de circulació a Espanya.

Tema 10. Drogues i conducció.

- Classificació de les drogues.
- Drogues i conducció.
- Reglament general de circulació a Espanya.
- Els Fàrmacs.

Tema 11. Centres de Reconeixement

Tema 12. El carnet per punts.

Metodologia docent

L'Aula Digital serà la via de comunicació alumnat-professor. L'alumnat haurà de fer servir aquesta plataforma per a les tutories electròniques. Cal subratllar que, a Aula Digital, s'aniran obrint i tancant, de forma seqüencial, diverses activitats que facilitin l'avaluació contínua de la participació de l'alumnat. Aquestes activitats s'articularan en torn de qüestions o de controvèrsies, i del comentari crític (prèviament documentat) de diferents aspectes relacionats amb el coneixement tractat a les classes presencials. Aula Digital serà la via per dur a terme i entregar les activitats fruit del treball autònom, sempre i quan el professor responsable de l'assignatura no estimi el contrari i faciliti altres formes d'entrega de treballs o pràctiques.

Volum de treball

La distribució d'hores de volum de treball és, en alguns apartats, aproximada. En certs casos, pot variar en funció de diferències inter i intraindividuals (p.ex. preparació dels diferents temes). Cal advertir que la distribució establerta pot veure's modificada per determinades causes majors que no es poden predir. En aquest



Guia docent

darrer cas, el professorat d'aquesta assignatura no es fa responsable de la variació en el volum de treball previst ni de les contingències que es puguin derivar d'aquests factors imprevisibles.

Activitats de treball presencial (1,28 crèdits, 32 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Avaluació	Classes magistrals	Grup gran (G)	<p>Les classes de grup gran (G) seran impartides pel professor responsable de l'assignatura tot seguint el model de classe magistral, que pretén d'incorporar un component significatiu de participació de l'alumnat.</p> <p>Aquestes classes seguiran cronològicament el programa de continguts establert i es basaran en les referències recomanades per a cada tema i en el material penjat a Aula Digital. El professor exposarà les idees principals de cada tema, tot analitzant les possibles implicacions, plantejant qüestions, exposant les relacions amb altres processos i assignatures, i procurant facilitar exemples pràctics que ajudin a entendre els continguts.</p> <p>El contingut teòric dels temes s'exposarà a través de classes teòriques seguint una guia temàtica de continguts, així com diversos textos i lectures de referència que serviran per fixar els coneixements lligats a les competències previstes.</p> <p>Els continguts teòrics de l'assignatura es poden consultar fonamentalment a la bibliografia bàsica referenciada en aquest programa, tot i que es veuran certs temes que són tractats a la bibliografia complementària, la qual pot servir, a part, per ampliar informació, consultar diferents perspectives o resoldre possibles dubtes. La impartició de les classes serà la habitual en el que el professor comentarà el gruix dels diferents temes o àrees a tractar, seguint l'índex de temes esmentat amb anterioritat.</p> <p>Aquestes classes seran la base per a la realització de les classes pràctiques en les quals s'aplicaran els continguts adquirits a situacions i contextos reals a partir d'anàlisis de materials i programes d'intervenció, resolució de problemes i anàlisis de casos, presentacions, dinàmiques de grups, treball individuals i en grups, etc... la qual cosa permetrà treballar les competències previstes.</p> <p>En quan als elements d'avaluació que es duran a terme en aquesta modalitat, seran de tipus test, en forma de prova objectiva del que s'anomena tipus test; dividint la matèria en dos blocs que s'examinaran de forma independent, de tal manera que cada un dels blocs en qüestió valdrà un 50 % del pes total de la nota final de l'assignatura. Dins d'aquest percentatge es demanaran qüestions relatives al gruix teòric impartit a les classes magistrals. Aquesta avaluació es farà conjuntament amb la de les pràctiques presencials.</p>	16
Avaluació	Pràctiques presencials	Grup mitjà (M)	<p>La finalitat d'aquestes sessions presencials, serà la d'introduir els aspectes fonamentals que hauran de tenir en compte els/les alumnes per tal de dur a terme les pràctiques de l'assignatura. Aquestes sessions presencials es basaran en la presentació de la pràctica a fer i en l'explicació de les diverses possibilitats. Així mateix, el professor explicarà el rerefons conceptual,</p>	16

Guia docent

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
			<p>el procediment a seguir per constituir els grups de feina (si escau) i per dur a terme el treball autònom.</p> <p>En quan als elements d'avaluació que es duran a terme en aquesta modalitat, seran de tipus test, en forma de prova objectiva del que s'anomena tipus test; dividint la matèria pràctica en dos blocs que s'examinaran de forma independent, de tal manera que cada un dels blocs en qüestió valdrà un 50 % del pes total de la nota final de l'assignatura. Dins d'aquest percentatge es demanaran qüestions relatives al gruix pràctic impartit a les pràctiques presencials. Aquesta avaluació es farà conjuntament amb la de les classes magistrals.</p>	

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (1,72 crèdits, 43 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Participació a campus extens i estudi de les diferents matèries	Aquesta activitat parteix de l'objectiu de complementar allò plantejat a les classes presencials, tot procurant vincular el coneixement i la comprensió conceptual amb la pràctica. A partir de la matèria programada, d'allò vist i discutit a les classes presencials, s'obriran diverses tasques participatives (fòrums, debats, glossaris, diaris, qüestionaris, etc.) que podran fer referència tant a la part teòrica, com a la part pràctica, com a llur relació. Seran tasques en les quals la contribució dels estudiants serà fonamental, actuant el professor a manera de moderador i d'avaluador. D'aquesta manera, es pretén incorporar un element més d'avaluació contínua que aportí flexibilitat horària i que contribueixi a aclarir els dubtes que pugui tenir l'estudiant, afavorint, a més, la interacció de tot el grup i la col·laboració per tal de resoldre les qüestions plantejades.	43

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

CRITERIS GENERALS PER APROVAR L'ASSIGNATURA

Per superar l'assignatura i gaudir d'una qualificació igual o superior a 5, són requisits necessaris, però no sempre suficients:

Guia docent

Aprovar l'exàmen del primer parcial. El pes específic no serà superior al 50 % de la nota final. La prova serà objectiva (tipus test), el nombre de preguntes serà del voltant a les 40. La nota mínima per aprovar és igual o superior a un 5 sobre 10.

Cada pregunta tindrà quatre alternatives de resposta de les quals únicament una serà vertadera. Les preguntes errònies descompten 0'33 punts (cada tres errònies descompten una de bé). Per a l'obtenció de la puntuació final en aquesta prova s'aplicarà la fórmula:

$$P = E_n - [E_r / (N - 1)]$$

P- puntuació final; E_n- encerts; E_r- errades; N- nombre d'alternatives

Es realitzarà un segon parcial. El pes específic no serà superior al 50 % de la nota final. Mateixes condicions que el primer parcial

La realització dels dos parciais serà eliminatori, de forma que la superació d'un o dels dos parciais aprovats elimina la possibilitat d'haver de fer l'avaluació complementària; aquesta prova seria entesa com a la de recuperació de parciais.

La recuperació de parciais tindrà una durada determinada de com a màxim 90 minuts i consistirà en una prova objectiva, tenint en compte que el valor màxim de cada un dels parciais realitzats no superarà el 50 % del total de la qualificació de l'assignatura. La nota mínima per aprovar haurà de ser igual o superior a un 5 sobre 10 en cada un d'ells.

Les condicions de l'avaluació complementària són les mateixes que les descrites en els parciais.

El resultat indicarà si l'alumne/a és Apte o No apte en cada un dels dos parciais. S'atorgarà Apte quan la puntuació sigui igual o superior a la meitat del nombre de preguntes formulades en cada una de les proves.

La realització de dos parciais i d'una prova de recuperació dels mateixos elimina la possibilitat de poder presentar-se a una altra prova durant el període d'avaluació extraordinària.

Si l'alumne/a ho desitja, podrà realitzar un treball opcional sobre algun o alguns temes del temari; sobre alguna pràctica sobre algun tema relacionat amb l'assignatura. S'ha de consensuar amb el professor responsable de l'assignatura al llarg del curs acadèmic. La puntuació es farà de 0.10 a 2 sobre la nota final. L'exposició a classe del treball serà causa d'especial valoració. Per tal que la qualificació sigui vàlida, serà un requisit haver obtingut la qualificació de 5 punts o superior en l'aplicació de l'anterior fórmula. Les dades d'exposició/ns dels treballs seran les que indiqui en el moment oportú el professor.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Classes magistrals

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Les classes de grup gran (G) seran impartides pel professor responsable de l'assignatura tot seguint el model de classe magistral, que pretén d'incorporar un component significatiu de participació de l'alumnat. Aquestes classes seguiran cronològicament el programa de continguts establert i es basaran en les referències recomanades per a cada tema i en el material penjat a Aula Digital. El professor exposarà les idees principals de cada tema, tot analitzant les possibles implicacions, plantejant qüestions, exposant les relacions amb altres processos i assignatures, i procurant facilitar exemples pràctics que ajudin a entendre els continguts.

Guia docent

El contingut teòric dels temes s'exposarà a través de classes teòriques seguint una guia temàtica de continguts, així com diversos textos i lectures de referència que serviran per fixar els coneixements lligats a les competències previstes. Els continguts teòrics de l'assignatura es poden consultar fonamentalment a la bibliografia bàsica referenciada en aquest programa, tot i que es veuran certs temes que són tractats a la bibliografia complementària, la qual pot servir, a part, per ampliar informació, consultar diferents perspectives o resoldre possibles dubtes. La impartició de les classes serà la habitual en el que el professor comentarà el gruix dels diferents temes o àrees a tractar, seguint l'índex de temes esmentat amb anterioritat. Aquestes classes seran la base per a la realització de les classes pràctiques en les quals s'aplicaran els continguts adquirits a situacions i contextos reals a partir d'anàlisis de materials i programes d'intervenció, resolució de problemes i anàlisis de casos, presentacions, dinàmiques de grups, treball individuals i en grups, etc... la qual cosa permetrà treballar les competències previstes. En quan als elements d'avaluació que es duran a terme en aquesta modalitat, seran de tipus test, en forma de prova objectiva del que s'anomena tipus test; dividint la matèria en dos blocs que s'examinaran de forma independent, de tal manera que cada un dels blocs en qüestió valdrà un 50 % del pes total de la nota final de l'assignatura. Dins d'aquest percentatge es demanaran qüestions relatives al gruix teòric impartit a les classes magistrals. Aquesta avaluació es farà conjuntament amb la de les pràctiques presencials.

Criteris d'avaluació Proves objectives

Percentatge de la qualificació final: 50%

Pràctiques presencials

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	La finalitat d'aquestes sessions presencials, serà la d'introduir els aspectes fonamentals que hauran de tenir en compte els/les alumnes per tal de dur a terme les pràctiques de l'assignatura. Aquestes sessions presencials es basaran en la presentació de la pràctica a fer i en l'explicació de les diverses possibilitats. Així mateix, el professor explicarà el rerefons conceptual, el procediment a seguir per constituir els grups de feina (si escau) i per dur a terme el treball autònom. En quan als elements d'avaluació que es duran a terme en aquesta modalitat, seran de tipus test, en forma de prova objectiva del que s'anomena tipus test; dividint la matèria pràctica en dos blocs que s'examinaran de forma independent, de tal manera que cada un dels blocs en qüestió valdrà un 50 % del pes total de la nota final de l'assignatura. Dins d'aquest percentatge es demanaran qüestions relatives al gruix pràctic impartit a les pràctiques presencials. Aquesta avaluació es farà conjuntament amb la de les classes magistrals.

Criteris d'avaluació Proves objectives

Percentatge de la qualificació final: 50%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Al llarg del semestre s'indicaran referències concretes per a cada part del temari i s'aportarà a l'alumnat el material utilitzat a les classes per treballar cadascun dels temes que serà disponible a la copisteria.

A continuació, s'indiquen una sèrie de textos i material diversos que serveixen de base per preparar i complementar els continguts de l'assignatura:

Bibliografia bàsica

- Montoro, L., Carbonell, E.J., Sanmartín, J. i Tortosa, F. (Eds.). (1995). *Seguridad vial: del factor humano a las nuevas tecnologías*. Madrid: Síntesis

Guia docent

- Montoro, L., Alonso, F., Esteban, C. i Toledo, F. (2000). *Manual de seguridad vial: el factor humano*. Barcelona. Ariel/INTRAS

Bibliografia complementària

- Álvarez González, F.J. (1997). Seguridad vial y medicina de tráfico. Barcelona: Masson.
- Castro, C. i Horberry, T. (2004). The Human Factors of Transport Signs. Boca Raton (Florida): CRC Press.
- Garrido, M.J., Rosselló, J., Munar, E. i Quetgles, M. (2001). Influencia de las bajas tasas de alcoholemia sobre el rendimiento psicomotor y el control atencional de la acción: implicaciones para la seguridad vial. *Psicothema*, 13 (2), 229-233.
- Montoro, L. (1997). Alcohol, drogas, seguridad vial y accidentes de tráfico. *Revista Española de Drogodependencia*, 22, 161-164.
- Montoro, L. i Honrubia, M.L. (Coord.) (1995). *Monogràfic d'Anuario de Psicologia: Psicologia y seguridad vial*. Barcelona: Fontalba.
- Montoro, L. i Toledo, F. (Eds.) (1997). El factor humano en la conducción de trenes: Manual de conducción segura. València: INTRAS.
- Montoro, L., Carbonell, E. i Tortosa, F. (1991). Psicología y seguridad vial en España. 70 años de historia. *Revista de Historia de la Psicología*, 12 (2), 73-86.
- Montoro, L., Carbonell, E.J., Tortosa, F. i Sanmartín, J. (1996). Pautas de conducta: informe sobre aspectos desconocidos de la seguridad vial. Madrid: BMW.
- Munar, E. (2000). El desenvolupament auditiu: la discriminació de la informació acústica a l'entorn viari. Tesi doctoral. Universitat de les Illes Balears.
- Munar, E., Rosselló, J. i Rosselló, M^a.I. (1999). Prevenir els atropellaments infantils a partir de l'audició. *Tresquarts*, 7, 8-13.
- Rosselló, J. i Munar, E. (1997). La evolución histórica de la conducción y la implantación de la evaluación psicotécnica al servicio de la seguridad vial: El Instituto Psicotécnico Balear. A Jefatura de Tráfico de Baleares (Ed.) 100 años del automóvil en las Baleares. (pp. 133-148) Palma.
- Rosselló, J. i Munar, E. (1999). Percepción del riesgo a partir del aprendizaje perceptual auditivo: una estrategia de prevención de atropellos en la población infantil. A DGT (Ed.), Jornadas Institucionales de presentación y promoción del año 1999, año de la Educación Vial en España. (pp. 173-182) Madrid: DGT.
- Rosselló, J., Munar, E., Justo, S. i Arias, R. (1998). Efectos del alcohol sobre la atención dividida y la precisión del cambio atencional. *Psicothema*, 10, 65-73.
- Rosselló, J., Munar, E., Bosch, E., Justo, S. i Arias, R. (1997). Orígens històrics de l'avaluació psicotécnica dels conductors. *Enginy*, 7, 119-130.
- Rothengatter, T. i Carbonell, E.J. (1997). *Traffic and Transport Psychology. Theory and application*. Oxford: Pergamon Press.
- Soler, J. i Tortosa, F. (Eds) (1987). *Psicología y tráfico*. València: Nau llibres.
- Tortosa, F., Bañuls, R. i Pastor, J.C. (1992). Diferencias individuales y riesgo en la conducción. Historia de un reto todavía no resuelto. *Revista de Psicología Universitas Tarraconensis*, 14 (1), 163-184.
- Tortosa, F., Carbonell, E., Monterde, H. i Montoro, L. (1991). La profesionalización de la psicología aplicada a la conducción en España: del perceptotaquímetro de Mira al ordenador. A M. Valera i C. López-Fernández (Eds.), *Actas del V congreso de la Sociedad Española de las Ciencias y de las Técnicas*. Tomo II (pp.833-845). Murcia/Barcelona: PPU/DM.
- Tortosa, F., Mayor, L., Montoro, L. i Carbonell, E. (1990). Motivación y tráfico. A L. Mayor i F. Tortosa (Eds.), *Ámbitos de aplicación de la psicología motivacional* (pp.143-187). Bilbao: DDB.
- Tortosa, F., Montoro, L. i Carbonell, E.J. (Eds.) (1990). *Psicología y tráfico en España: 60 años de historia*. Zaragoza: Asociación Española de Centros de Reconocimiento para Conductores. Librería General.

Altres recursos

Adreces electròniques d'especial interès quant a les dades epidemiològiques:



Guia docent

- Direcció General de Trànsit:

http://www.dgt.es/dgt_informa/observatorio_seguridad_vial/cifras_seguridad_vial.htm

- Institut Nacional d'estadística:

http://www.ine.es/inebase/cgi/axi?AXIS_PATH=/inebase/temas/t38/bme2/t10/a102/10/&FILE_AXIS=1501061.px&CGI_DEFAULT=/inebase/temas/cgi.opt&COMANDO=SELECCION&CGI_URL=/inebase/cgi/

